

ԱԷՏԱՐԷՐ

“ԲՈՂ ՏՈՒՆԷՔ ՄԱՆԻ ՏՂՈՅԸ ՈՐ ԻՆՇԻ ԳԱՆ.” ԴՈՒԿ. ԺԲ. 16.

ՀԱՏՈՐ ԺԵ.

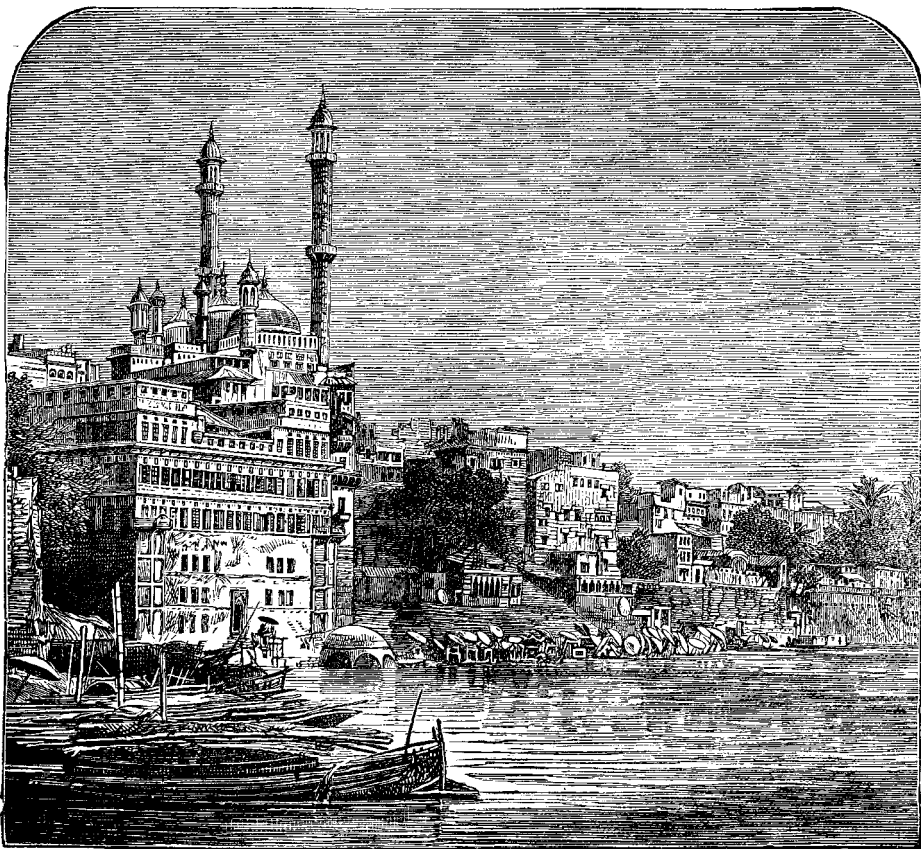
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1, 1886

ԹԻՒ 9

ՊԵՆԱՐԷՍ

«Ինչ որ է երուսաղէմ Հրէից և Հռոմ կաթողիկոսաց, նոյնն է Պէնարէս Հրէկաց: Սա կը սարունակէ առաւել քան 1,400 Հնդկացի մեհեաններ, անթիւ կուռքեր, և 20,000 պրահմիներ, կամ որ նոյն է Հնդկաց քուրմեր: Այս քաղաքն էր երևելի քանակ հինգ դար առաջ» դեռ Հռոմ չժանսթացած կամ Յունաստան չպատերազմած Պարսից հետ, կամ Նաբուգոդոնոսոր երուսաղէմը չառած և Հրէաստանի բնակիչք գերութեան չտարուած: Չինացի ուղեոր մը որ այցելած էր Պէնարէս ասկէ 1,200 տարի առաջ, կ'ըսէ թէ հոն կը գտնուէին 100 մեհեանք և իբր 3,000 Հնդկի ճգնաւորք: Քաղաքը շինուած է Գանգէսի ափանց վրայ, տեղ մը ուր գետը կորագիծ մը կը ձևացունէ, այնպէս որ քաղաքն ունի ձև անիրիթէատրոնի: Բազում հարուստ Հնդկիք կուգան Պէնարէս մեռնել սրբազան գետոյն, Գանգէսի, քով, և բայմութիւնք ուխտաւորաց շարունակ կ'երթան և կուգան:

Բաց ի կրօնապէս երևելի լինելէ,

ՊԵՆԱՐԷՍ

Պէնարէս է երևելի քաղաք նաև վաճառականութեան մասին: Համբաւուր է իւր ոսկով անեղնադործեալ կերպաններուն և մետաքսին համար: Անգղիական կառավարութիւնը հաստատած է հոն գործն մը ուր կը գաստիսուեն Անգղիացի բրոֆէտորք: Անգղիացի երեք տարբեր բնկերութիւնք ունին հոն առաքելութիւններ, բայց անոնք տակաւին չառ ազգեցութիւն չեն ըրած հոն: Պէնարէսի բնակչաց թիւն է իբր 175,000:

ՃԷՐԻ ԳՈՂՅԱՍԻ ՇԱՔԱՐԸ
Ճէրի Մըքոլի էր նիւ ետրք քաղաքին շարագոյն մարդոց մին, բայց ու-

ներ ականջներ որ կրնային լսել Աստուծոյ խօսքը, և աշուրներ որ կրնային տեսնել Աստուծոյ ձեռքը: Ճէրի ֆրիստոնեայ ըլլալէ ետքը, եղաւ քարոզիչ փնտուել ուրիշ չար մարդիկ և կիներ որպէս զի օգնէր անոնց ճանչալ զԱստուած: Անոր քարոզներն միոյն մէջ լսեցինք գողցուած շաքարին պատմութիւնը որ է հետեւեալը. —

Քիչ ժամանակ անցած էր իմ դարձի գալէս ետքը, և մինչեւ կը գտնուէի քաղաքին մէջ աւե-

տարանչական գործին վերաբերեալ շէնք մը և կը կարդայի, ահա ներս մտաւ մարդ մը, նաու մը նաւապետը: Չորս կողմ նայեցաւ և տեսաւ զիս, և շէնքին տէրջը ըսաւ. «Այս սրիկան ի՞նչ բան ունի հոս?» Պատասխանեցին նաւապետին թէ ես նորոգուած էի և կ'ապրէի իբրև ֆրիստոնեայ: «Ի՞նչ կ'ըսէք, ֆրիստոնեայ է նա», ըսաւ նաւապետը, «բէհ, ընտիր ֆրիստոնեայ: Անգամ մը ինէ գողցաւ հարիւր տալետի շաքար, և եթէ տրուէր անոր արժանաւոր պատիւ, այժմ բանտը պիտի գտնուէր» Այնուհետև քովս գալով ըսաւ, «Ե-

Թէ դու դարձած ես, և կ'ըսես թէ ուղիղ մարդ ես, վճարէ ինձ շաքարին գինը զոր ինէ գողցար:" Այս էր ինձ համար փորձութեան վայրկեան մը, և սատանան փորձեց զիս ուրանալ ամբողջ իրողութիւնը և գէմ գնել անոր: Բայց ես սրտովս Աստուծոյ աղօթեցի և նա օգնեց ինձ: Գայի անոր և ըսի, «Պ. Նաւապետ, իրաւ է որ քեզնէ շաքար գողցայ, և եթէ կ'ուզես դալ իմ հետս տուն, պիտի հատուցանեմ քեզ զայն:" Ես աղէկ գործ մը գտած ըլլալով աւելցուցած էի հարիւր տալեռ, և պահած էի զայն: Այս էր առաջին հարիւր տալեռը զոր աւելցուցած էի արդար գործով: Շատ դժուար էր ինձ դառուիլ անկէ, մենք շատ բաներու պէտք ունէինք: Բայց Տէրն օգնեց ինձ, և ես ըսի, «Վե՛կ, շիտակ տուն ինձի հետ և պիտի վճարեմ շաքարին ստակը:" «Այո», ըսաւ նա, «շիտակ է, կը նմանիս հարիւր տալեռ վճարողի, այդչափ դուրաւ խարուսղ չեմ:" Բռնեցի թեւէն և քալեցուցի իմ հետս և Տէրը օգնեց ինձ ամէն քայլի մէջ զոր կ'առնուի: Լուռ կեցաւ ժամանակ մը, և յետոյ ըսաւ քաղցր կերպով, «Ոն ճէրի, իրաւ պիտի վճարե՞ս այդ ստակը ինձ, ես գիտեմ որ վիճակդ չներեր այդպիսի զոհողութիւն ընել:" «Այո», ըսի, «պիտի վճարեմ. Տէրը պիտի օգնէ ինձ:" «Ճէրի», ըսաւ նա, «այժմ կը հաւատամ թէ կրօնք ունիս: Կեցիր, ես պիտի չառնում քեզնէ այդ ստակը: Ես գողցած էի այն շաքարը, և դու գողցար զայն ինէ: Համարէ թէ այդ հաշիւը կարգադրած ենք քեզի հետ:" Եւ չկրցի համոզել զնա որ ինձի հետ գայ և հարիւր տալեռս մնաց: Եթէ ես խոյս տայի վճարելէ և փախչէի այն մարդէն, պիտի կորսնցունէի իմ երջանկութիւնս, պիտի կորսնցունէի պատեհութիւնը ցուցնելու նաւապետին թէ Աստուծոյ շնորհքն ինչպէս կը պարզուէ մարդուս ուղիղ սիրտ:

ՇԵՅՄՈՒՐ

Մարդկային կեանքը շատ նման է հողմոց և կոհակներու: Իւրաքանչիւր փոթորիկ որ կը զարնէ ծառերու, կը

ՇԵՅՄՈՒՐԻ ԵՆՆԵՑ ԾՈՒՆԻ Ի ՍԹՐԱԹՅՈՐՏ

ՇԵՅՄՈՒՐԻ ԳՐԱՆԵՐ

մաշեցունէ զայնս, և ամէն քամի կամ ուժգին հողմ ունի աղէկ կամ գէշ ազդեցութիւն մարդոց և անասնոց վրայ: Բայց մասնաւոր փոթորիկք և մասնաւոր քամիք կը մտցունին շատով: Միայն յիշատակք ահաւոր փոթորկաց որ կը կոծեն ծովերը շաբաթներով կամ փասակար խորշակայ՝ որ կը ընուն ամբողջ քաղաքը, կ'իջնեն դարուց ի դարս:

Մոյնպէս կու գան և կ'երթան ազդերը, և թէպէտ իւրաքանչիւր մարդկը թողու իւր ետեւը ազդեցութիւն բարի կամ չար, մարդիկ ինքեանք, քիչ բացառութեամբ, կը մտցունին շատով: Բայց ամէն դարու մէջ կը գտնուին ոմանք սրոց անունները անմահ կը մնան անոնց դրից կամ երեւելի հանգամանաց համար, իւրենց շուրջը գտնուող հազարաւորաց մէջ:

Այս կարգէն էր Ուիլիերմ Շէքսպիր: Մեռաւ ասկէ 270 տարի առաջ, բայց այժմ աւելի բարձր յարգունի քան որչափ իւր կենդանութեան ժամանակը: Նորա մեծութիւնն էր մտաց և իմացական կարողութեանց մէջ: Մնողիներէն լեզուի բոլոր մատենագրաց մէջ առ հասարակ նա կը համարուի մեծագոյնը: Կոչուած է «մեծագոյնն բանաստեղծից և մեծագոյնն մարդկան»:

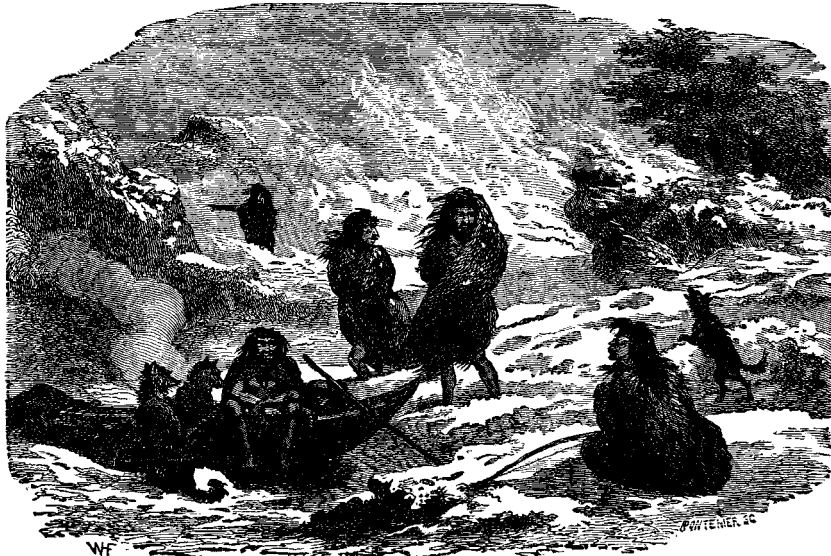
Անոր գործերն են ըստ մեծի մասին, թատերգութիւնք, բազումք ինոցանէ պատմական, և անոր մեծ գերազանցութիւնն է յայտն որ զարմանալիկերպով կը հասկնայ մարդկային բնութիւնը, և իւր ներկայացուցած այլևայլ անձնաւորութեանց բարբը և գործողութիւնը բնականի համաձայն պահելով իւր գրուածոց մէջ: Մենք շատ անդամ կը չիթթինք տեսնելով մանուածոց մեքենայի մը գործելը, բայց ոչ ինչ այնքան մանուածոց և գժուարիմաց է որքան մարդկային

հոգւոյն դործողութիւնը : Շէքսպիր կը բացատրէ մեզ այդ բազմամասն մեքենան ցուցնելով չարժաւորութենէն որ կը մղեն զայն : Ոչ ոք կարող է ընթեռնուլ անոր գրուածները ուշի ուշով, առանց վկայելու իրաւամբ թէ նա էր աշխարհիս մեծագոյն մարդերէն մին : Ենաւ ի Սթրաթֆորտ Միդղիոյ արեւմտեան մասին մէջ, և առնել որ կը տեսնէք պատկերին մէջ, կ'ըսուի թէ այն է ուր ծնաւ Շէքսպիր : Միւս պատկերը կը ցուցնէ անոր արձանը որ կանգնեցաւ անոր ծննդեան քաղաքին մէջ :

ԱՐԻՈՒԹԻՒՆ

Ճոն Պէքլի է քաջ և ուշիմ մարդ : Տեսուչ է փողոց յարգարող գործաւս-

րաց խմբոյ մը ի Մինսինաթի, որոց ոմանց կեանքը ազատեց անցեալ օր : Անոնք կ'աշխատէին խոր փոսի մը մէջ, և ահա պատերն յանկարծ սկսան փլշիլ : Տեսուչը պուռաց մարդոցը որ դուրս դատկեն իրենց կեանքն ազատելու համար : Բայց անոնք անկարելի գտան վեր մագլել և ստակոյի մահուան վտանգին մէջ կը դանուէին : Բայց Պէքլի բաւ անոնց որ իւր ուսոց վրայ կոխելով դուրս ելնեն : Չայս ըրին անոնք շուտով, և նա

ևս դուրս քաշուեցաւ ի վերջոյ երբ հաղիւ մնացած էր ժամանակ ազատուի ողջ : Մեծ քաջութեան դործ է թոյլ ապար ուրիշներ ուսերուդ վրայ կոխելով ելլեն դուրս փլշելու վրայ եղող փոսէ մը, բայց է նաև աղնիւ և արևական գործ :

ԹԵՐԻՍ ՏԵՆ ՖՈՒԵԿՈՅԻ
ՄԻՍԻՈՆԱՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ

Թէրրա տէլ Ֆուէկոյ է կղզի Հարաւային Ամերիկայի հարաւային ծայրը : Անուան նշանակութիւնն է երկիր Հրոյ, և կը կարծուի թէ այդպէս կը կոչուի վասն զի ընդարձակ կրակ կը տեսնուէր անոր ծովեզրը երբ դաւա զայն Մակէլլան յամին 1520 : Բնիկք կղզւոյս, որոց ոմանք կը ներկայացուին պատկերին մէջ, են կարճ հասակաւ, աղեղ դէմքով, աղտեղի սովորութեամբք և անախորժ ձայնի : Պատերազմի ժամանակ կ'ուտեն իրենց գերեաց միս, և մարդկային սեռին մէջ գրեթէ նուաստագոյն ժողովուրդն են :

Յամին 1844 Անգղիացի նաւապետը

Մր. Պարտինըր, իւր հետ ունենալով ընկեր մը ճամբայ ելաւ նաւարկել զէպի Թէրրա տէլ Ֆուէկոյ, իբրև միսինար, բայց քաղաքական շփոթութիւնք Հարաւային Ամերիկայի երկու գրոցի կառավարութեանց մէջ որոց երկուքին ևս կը սնդգէին թէ ինքն ունի իրաւունք տէր ըլլալ Փաթակոնիոյ և Թէրրա տէլ Ֆուէկոյի, ստիպեցին զնոսաւ եւս զառնալ յաջորդ տարին :

Մր. Պարտինըր առանց վճատելու աշխատեցաւ իւր բարեկամաց համակրութիւնն արթնցունել զէպ այս անկեալ կղզեցիները, և 1850ին դարձեալ ճամբայ ելաւ երթալ իւր գաշար ընկերութեամբ 6 անձանց :

Իրենց հետ առին 6 ամոց սպալար : Բան մը չստեցաւ անոնց վրայ մինչև 1882, երբ Անգղիացի նաւ մը հան-

սկաւ զարգանայ : Յամին 1872, միւրը տուեցան հոն 36 բնիկք, և 1883ին անոնց թիւը հասած էր 180 ի : Անցեալ աշնան Անգղիական նաւատորմ մը հանդիպեցաւ հոն, և նաւային սպայ մը կ'ըսէ, «կղզիէն գէպ ի մեր կողմն եկաւ նաւակ մը զոր կը վարէին վեց բնիկ նաւաղներ, որք հազուած և կրթուած էին ինչպէս բուն մեր նաւատիները :»

ԵՐԿՈՒ ԿՈՅՐԵՐ

Ճամանակաւ կը դանուէին ի Հուսերկու կոյրեր, որոց մին ստիւր էր պուռալ քաղաքին փողոցներուն մէջ, «Օգնութիւն կը ստանայ այն որուն կ'օգնէ Աստուած :» Միւսն ընդհակառակն կը պուռար, «Օգնութիւն կը ստանայ այն որուն կ'օգնէ թագաւորը :» Սյուպէս կ'ընէին անոնք ամէն օր, և կայս-

րը այնչափ յաճախ կը լսէր անոնց ձայնը, որ անգամ մը հացի նկանակ մը տուաւ եւ փել և անոր մէջ ըսուլ սակի դրամով :

Ոսկի դրամով լըցուած այս նկանակը զրկեց այն կոյրին որ կայսեր օգնութիւնը կը խնդրէր : Երբ կոյրը զգաց նկանակին ծանրութիւնը, վաճառեց զայն միւս մուրացիկին այն ինչ պատահեցաւ անոր : Կոյրը որ գնեց հացը, տարաւ զայն տուն : Երբ կարեց զայն և դատաւ ոսկին, շնորհակալ եղաւ Աստուծով, և այն օրէն

սկսեալ դադարեցաւ մուրալէ : Բայց միւսը կը շարունակէր մուրալ քաղաքին մէջ, և կայսրը կոչել տուաւ զայն իւր առջև, և հարցուց անոր թէ «Ի՞նչ ըրիր նկանակը զոր անցեալ օր զրկեցի քեզ :»

«Վաճառեցի զայն իմ բարեկամիս վասն զի ծանր էր և կը թուէր թէ խանր մնացած էր :»

«Այն ատեն կայսրը բաւ,» Ստուգիւ օգնութիւն կը ստանայ այն որուն կ'օգնէ Աստուած :» Եւ իւր քովէն դուրս հանել տուաւ այն կոյրը :

ԱՐԳՆՍՏՔ ՏԺԳՈՂ ԵՍ

Կարմրոյտ և թուի աշուրներով Հէնրի Ուորթըն կը քալէր իւր մօր քովէն մեծ քաղաքի մը լայն փողոցներուն մէջ : Սյուպիսի ժամ մի էր այն երբ հարուստ մարդիկ իրենց յետ միջաւոր զբօսանքը կ'ընէին ձի հեծնելով և կառք նստելով, և կառաց մեծ բազմութիւն անընդհատ կը դիմէին զէպ ի հասարակաց պարտեզը : Հէնրի

ՐԵՆԿՔ ԹԵՐՐԱ ՏԵՆ ՖՈՒԵԿՈՅ ԿՂԶՈՅԻ

կը գիտէր զայն խորհրդոց մէջ ընկրկման, և սոյնորհանին հակառակ այնպէս հանդարտ էր որ մայրը սխեց գիտել զնա քիչ մը զարմացած :

«Կ'ըսեմ թէ գ. ժուար բան է տղա մը համար,» ըսաւ վերջապէս :

«Ի՞նչ, ս'ըգեակի?»

«Տես սա տղան որ նստած է այն կառքին մէջ : Անշուշտ ամէն օր կառք նստած կը պատի, մինչ ես բնաւ կառք չեմ կրնար նստիլ :»

Հէնրիի ծնողքը բաւական լաւ կ'ապրէին, բայց անոնց քսակը չէր ներքեր աւելորդ ծախքեր ընել :

«Քեզ պատմեմ իտալական պատմութիւն մը զոր կը կարգայի անցեալ օր,» ըսաւ մայրը :

«Կար հարուստ տիկին մը, կոմսուհի որ ունէր փոքրիկ տղայ մը, բայց սա էր շատ փոփոկակազմ — անկարող վազելու կամ խաղալու և հագիւ կ'ուզէր ուտել, և բժիշկը կը վստահային թէ մայրը կարող պիտի չըլլար երբէք ձեռնդունել զնա : Օր մը մայրը բերաւ իւր տղան հասարակաց պարտէզը, բերաւ նաև շատ մը խաղալիկ որովք տղան դրօսնուր : Բայց տղան բաւական ոյժ չունէր խաղալ զնստակ, և շուտով ձանձրոցաւ, և զայն թողլով ուրիշներ ձեռք առաւ :

«Այնուհետև մայրը հանեց սակաւէն քիչ մը ազնիւ պարսիմաթ և պտուղ զորս տուաւ տղան : Բայց սա միայն համը նայելու չափ խածաւ ասնձ մը և ըսաւ թէ այլ ևս չէր ուզեր : Ճիշտ այն ատեն մտրացիկ տղայ մը զորաւոր թուրք գէմըով և անգամներով, և թուրք աշուրներով — թերևս նման Հէնրիի աչաց — մտնեցաւ և բանալով ձեռքն ըսաւ, «Անօթի եմ :» Ասոր վրայ կոմսուհին տուաւ հացին մաս մը անոր, և փոքրիկ տղան խնդրեց մօրմէն մնացած մասն ևս առլ մտրացիկին : Այն ատեն արտասուք հոսեցան կոմսուհւոյն աշուրներէն, և կը խորհէր թէ որչափ ուրախութեամբ պատրաստ էր առլ իւր արագաբ, իւր գեղեցիկ տունը և իւր մտաքննայ զգեստները և զոճարեղէնները, յսեալ համար անգամ մը իւր փոքրիկ տղան «անօթի եմ» ըսելը :

Հէնրի լսեց այս պատմութիւնը լուսթեամբ, յետոյ զուարթացած դէմքով ըսաւ,

«Շատ լաւ, մայր, ես պիտի ջանամ որ չտրանջեմ այլ ևս : Լաւ է ըլլալ առողջ և զորաւոր ինչպէս եմ ես, — և շատ աւելի լաւագոյն քան հեծնել կառք : Բայց աստի ես ունիմ զքեզ և հայրիկը, նաև ուրիշ շատ մը հաճելի բաներ : Ես պիտի ջանամ զոճ սիրտ ըլլալ այսուհետև,» և աւարտեց իւր խօսքը ծիծաղելով :

ՀԱՆՃԱՐԵՂ ՇՈՒՆ ՄԸ

Մ. Լէոն կամպէթա, Գաղիացի երևելի քաղաքագետը, ունէր յոյժ ընտիր և հանճարեղ շուն մը, և շատ

կը սիրէր պատմել հեաադայ դիպուածը անոր նկատմամբ .

Ասկէ իբր տասն տարի առաջ Բարիզէ կը դառնար տուն դիշերայն : Նստած էր իւր կառքը : Գիշերն էր շատ խաւար : Կառքը կը վարէր կամաց, վասն զի կարող չէր տեսնել իւր ձիոյն գլուխը : Յանկարծ ձին կանգ առնելով ետ քաշուեցաւ : Մարդ մը որ կը պառկէր ճամբուն վրայ զգալով ձիուն ցռուկին իւր երեսին դըպչելը սթափելով կանգնած էր : Այն ինչ կամպէթա տեսաւ թէ ինչ պատահեցաւ, ըսաւ, «Ապր'չ մարդ, քիչ մնաց որ սպաննուէիր :»

«Երանի՛ թէ սպաննուէի :»
«Ինչո՞ւ համար :»

«Ես ողորմելի գործաւոր մի եմ : Տէրս զրկեց զիս երկու հարիւր ֆրանքի պարտամուրհակի մը փոխարէնն ընդունելու : Ստակը որ էր ոսկի դրամ, ընդունեցի, և դրի դրպանս, չգիտնալով թէ ծակ էր : Բոլոր ոսկիները թափած են ծակէն, և ես յոյս չունիմ որ դանեմ զանոնք այս մութին մէջ :»

«Քովդ այն ոսկիներէն մնացած է հատ մը :»

«Ահա, մէկ հատ մը միայն մնացած է անոնցմէ :»

Կամպէթա քակեց կապը իւր շան վիզէն որ կը կենար կառքին ներքեւ, բռնեց ստակը անոր քթին և ըսաւ, «Գնա, բեր, թոմ :»

Շունը վազելով զնաց, և իւրաքանչիւր վայրկեան կը բերէր իւր բերանն առած 20 ֆրանքնոց ոսկի մը :

Կէս ժամու մէջ գործաւորն ընդունեց զարձեալ իւր բոլոր ստակը : Գործաւորին տէրն այնչափ հաճոյք զգաց այս դէպքէն որ յաճորդ օրը բերաւ թոմի նորանուր մը որուն վրայ փորագրուած էր այս գիպուածին թուականը :

ՄԱՐԿԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հին ասացուածը թէ «Արիագոյնք են կարի գործատիրա», լաւ կը բացատրուի հետագայ պատմութեան մէջ որ է Զօր. Կորտոնի վրայ : Այս Անդրիայի դիւցադնին մարդասիրական գործերը, մասնաւորապէս առ այժմատ տղայս, ինչպէս նաև պատերազմական քաջագործութիւնները ծանօթ են :

Տղայ մը որ խանութպանի մը քով կ'աշխատէր, իւր վարպետէն գողութիւն մը ըրած ըլլալով, շատ զայրացաւ վարպետը և բարձրաձայն յայտարարեց թէ բանտ պիտի զրկէր զնա : Տղին եղկելի մայրը շատ վշտացաւ այս բանին վրայ, բայց լսած էր գնդապետ Կորտոնի վրայ և գիտէր որ նա

միշտ պատրաստ էր օգնել վշտացելոց . վասն որոյ գնաց անոր և արտասուօք պատմեց իւր վիճակը :

«Ես չեմ կրնար հասկնալ, Տէր,» ըսաւ, «նա միշտ բարի աղայ մը եղած է, և ես կը հաւատամ թէ այս առաջին և վերջին անգամը պիտի ըլլայ : Միայն կը խնդրեմ որ ներուր անոր և պատեհութիւն տրուի ուղղել զինք : Բայց եթէ բանտ զրկուի, կը վստահամ թէ այդ պատճառ պիտի ըլլայ անոր կործանման և կորստելուն :»

«Ես ես կը վստահամ թէ այդպէս պիտի ըլլայ,» պատասխանեց համակիր գինուորը : «Կը խոստանամ ընել ինչ որ կուգայ ձեռքէս : Ինչ ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ :»

«Ո՛հ, Տէր, եթէ միջնորդէք և համոզէք վարպետը չըրկել որդիս բանտ, երախտապարս կը կացուցանէք զիս իմ բոլոր կենացս մէջ :»

Ուստի զնդապետը գնաց վարպետին որ տակաւին զայրացած էր, և կը խորհէր թէ պիտի էր պատժել տղան : «Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս տղան,» հարցուց վարպետը : «Ես չեմ կրնար այլ ևս պահել զնա հոս :»

«Ո՛հ, ոչ, հարկաւ չես կրնար, բայց եթէ կը խոստանաս բանտ չըրկել զնա, վրաս պիտի առնուի անոր հոգը, և թերևս կարող պիտի ըլլանք մարդ ընել այդ անառակը : Գէթ ես կ'ուզեմ փորձ ընել եթէ թոյլ տաք ինձ :»

«Շատ լաւ, գնդապետ, պիտի չպատժեմ զնա, և կը յուսամ թէ նա պիտի փոխարինէ քու մարդասիրութիւնդ :»

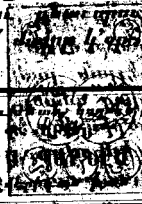
«Շատ շնորհակալ եմ քե՛նէ :»

Այնուհետև Զօրավարը խօսեցաւ որուն հետ եռանդեամբ, ծանրութեամբ և քաղցրութեամբ : Յուցուց անոր թէ մարդպետ աղասուեցաւ բանտ զրկուելէ, և թէ ինչպէս կուրած էր մարդոց օրէնքը, կուրած էր նաև Աստուծոյ օրէնքը :

«Բայց,» ըսաւ բարերարը, «քեզի պատեհութիւն մը պիտի տրուի : Վարպետը մարդասիրաբար ներած է քեզ, և եթէ խնդրես Աստուծմէ, այն ևս պիտի ներէ քեզ : Եւ ես պիտի օգնեմ քեզ եթէ այսուհետև բարեօք ապրիս և ջանաս ըստ կարի աղէկ վարուիլ : Կ'ընե՞ս այսպէս :»

«Այո, Տէր, անշուշտ պիտի ընեմ,» պատասխանեց տղան, և պահեց իւր խոստումը : Գնդապետը զրկեց զնա գալրոց տարի մը, և այնուհետև դրաւ նաու մը մէջ : Տղան եղած է այժմ չափահաս մարդ, ազնիւութեամբ, և թէ՛ նա և թէ՛ նեն Կորտոնի անուրը :

Ա. Կեղեկի Մեխիմարաց ընկերութեան Խմբագիր ձ. Փոփ-Խմբագիր Հ. Ֆինճանճըլար եղբուշու. Ա.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԳՈՒԽՍ
Ի ՏՅԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՅՈՐ ԳՅԱՆՃԱՆԿ